

Oponentský posudek bakalářské práce

Autor: Zdeňka Markarjancová

Název práce: Stáří, umírání a smrt z pohledu všeobecné a řádové sestry

Volba tématu

Autorka zvolila téma, které je v současné době téměř tabuizované jak ve společnosti, tak i mezi zdravotníky. Umírání a smrt patří k člověku stejně jako ostatní fáze života, je však zahaleno tajemstvím a tím i úzkostí z neznáma, spojováno s utrpením, mnohdy zcela opomíjeno jako kdyby neexistovalo. Proto oceňuji snahu autorky toto obtížné téma zpracovat. Paliativní péče je zatím v naší republice ve vývoji a často podceňována moderní medicínou.

Teoretická část

Teoretická část má rozsah 79 stran. Je logicky dělena do 10 kapitol, v kterých je velmi podrobně rozebráno téma umírání a smrti, potřeb a práv umírajícího člověka i jeho rodiny, možnosti medicíny i ošetrovatelská péče o umírající. Není vynecháno ani téma euthanasie, programy DNR či asistovaná sebevražda.

Přípomínky: Některé myšlenky se v kapitolách opakují, což je při rozsahu teoretické části nadbytečné. Téma stáří je oproti tématům umírání a smrti v pozadí. Jsou zde popsány problémy amerických seniorů, ale problémy českých seniorů jsou zmiňovány obecně. Zcela chybí strana 55. V některých kapitolách chybí odkaz na zdroj, z kterého autorka čerpá a některé odkazy jsou uvedeny formálně chybně. Kapitola 10.4 *Současná diskuze o právu na smrt* se opírá o literaturu z roku 1991.

Empirická část

Empirická část práce má 36 stran. Cílem této části práce je na vybraném souboru sester pracujících na lůžkových odděleních Fakultní nemocnice zjistit, zda existuje rozdíl ve vnímání, prožívání a hodnocení utrpení provázející umírání mezi sestrami řádovými a sestrami ateistkami. Autorka provedla předvýzkumu, kde ověřila ochotu a schopnost sester o tématu hovořit, což hodnotím jako velmi vhodné. V rámci kvalitativního výzkumu jsou zaznamenány rozhovory s šesti sestrami, které odpovídají na předem připravené otázky a

souhlasily s výzkumem. Otázky byly dobře promyšleny, odpovědi analyzovány tematickou analýzou.

Přípomínky: Empirická část práce má oproti části teoretické malý rozsah. Vítala bych především větší prostor pro myšlenky a názory filozofů „nekřesťanů“ v jinak úzké části diskuse. Naopak v záznamu prvního rozhovoru je 7 stran citací myšlenek významných představitelů křesťanství. Byť jsou zajímavé a krásné, nedomnívám se, že patří do této části práce. U sester označených jako „ateistky“ nebyl jejich ateismus zjišťován, nejsou řadovými sestrami, ale mohou také vyznávat nějakou víru. Není také popsán princip výběru dotazovaných sester.

Literatura a práce s literaturou

V bakalářské práci je využita literatura vhodná a důležitá pro problematiku umírání a smrti. Způsob citování se mírně kloní od stanovené normy. Je pracováno i s literaturou zahraniční a s internetovými zdroji. Několik knižních titulů je starších než 10 let.

Pravopis: Práce neobsahuje gramatické chyby, je v ní však řada drobných chyb- překlepů, předložek a spojek na konci řádků apod.

Kvalita příloh

Bakalářská práce má 2 přílohy. První je *Soubor otázek k rozhovoru* doplněný o *Informovaný souhlas s účastí ve studii*, druhá je *Žádost o udělení souhlasu s provedením výzkumu* pro hlavní sestru Fakultní nemocnice. Vzhledem k tématu a rozsahu práce není třeba více příloh.

Závěr

Předložená bakalářská práce má jak velmi náročné téma, tak i zvolený způsob zpracování tohoto tématu, které bylo jistě také velmi pracné. Přes uvedené chyby je tato práce přínosná a zasluhuje si navazující, rozšiřující výzkum. Otevírá prostor pro ještě hlubší zamyšlení nad problematikou umírání a smrti. Cílů práce bylo dosaženo.

Navrhovaná klasifikace: **dobře**.

Otázky pro obhajobu práce:

1. Jaké jsou filozofické pohledy na smrt v jiných kulturách a náboženstvích? Jak mohou ovlivnit prožívání umírajícího člověka?
2. Jakým mechanismem byly vybrány sestry pro Váš výzkum?
3. Jak by bylo vhodné postupovat, aby smrt člověka byla společností opět přijímána jako přirozená a nevyhnutelná a bylo zrušeno tabu, které ji provází.

V Hradci Králové dne 24.5.2010

Bc. Jitka Pánková